

Саопштење бр. 2

I

Гљива *Dothichiza populea* је активна у кортикалном ткиву топола. Њену појаву треба пратити у ожилиштима клонских топола (на резницама) и у новоподигнутим засадима топола. Уколико биљке у ожилиштима слабо и неуједначено ничу, може се посумњати на присуство ове гљиве. Одређени број резница треба извадити из земље и скидањем танких слојева коре ножем може се утврдити евентуална појава гљиве. На биљкама у засадима топола симптоми ће бити видљиви окуларно када саднице уђу у фенофазу листања. На топографски осетљивим зонама садница треба тражити појаву некроза, односно у нивоу пупољака, местима орезивања грана и нивоу „вегетативног прстена“. Уколико биљка није листала, а на надземним деловима некроза нема, треба прегледати и део коре који је приликом садње доспео у земљу. О појави гљиве известите нас усмено и путем извештаја (површина, број нападнутих биљака по клоновима).

II

Најчешћи штетни инсекти у младим засадима и расадницима топола и врба у нашем поднебљу су бубе листаре. Нарочито су честе и штетне врсте *Chrysomela populi* и *Phratora vitellinae* (syn. *Phyllodecta vitellinae*), док су доста ређе *Chrysomela vigintipunctata* и *Plagioderma versicolor*. У рано пролеће штете причињавају презимела имага која по напуштању зимских склоништа врше допунску исхрану за полагање јаја на тек олисталим биљкама. Њихова масовна појава у рано пролеће врло често за резултат има голобрст биљака, који је нарочито погубан за биљке у ожилиштима и тек посађеним засадима топола и врба. Бубе листаре имају више генерација годишње и лако улазе у пренамножење. Зато је најбоље сузбијање извршити у рано пролеће како би се редуковала популација презимелих имага пре полагања јаја. За сузбијање буба листара у сертифицикованим шумама се могу користити инсектициди из групе неоникотиноида (тиаметоксам и др.), док је у шумама које нису сертифициване могућа примена инсектицида делтаметрин, малатион и др.

У засадима топола и врба одмах по листању јак брст биљака могу проузроковати сурлаши: *Phyllobius oblongus*, *Phyllobius argentatus*, *Chlorophanus viridis*, *Lepyrus palustris* и др. Имага ових врста допунски се пре полагања јаја хране лишћем које изгризају рупичасто и ободно. Такође значајне штете у младим засадима топола могу причинити липин цигараш (*Byctiscus betulae*) и тополин цигараш (*Byctiscus populi*) савијањем лишћа у цигаре. Нарочито су од наведених врста угрожене новопосађене саднице и ожиленице које образују лишће из „резерве“. Због тога је потребно у рано пролеће стално контролисати бројност ових инсеката и када постоји потреба вршити њихово сузбијање. Хемијске мере сузбијања се спроводе када су имага цигараша врло бројна. Од инсектицида користе се они на бази тиаметоксама, бифентрина и др.

III

Пре пободања, резнице топола држати потопљене у растворима бакарних препарата (24-36h) чиме се постиже њихова превентивна заштита од гљиве *Dothichiza populea*.

У циљу заштите ожиленица и садница топола од ларви гундеља, у сертифицикованим расадницима је могуће користити инсектицид на бази активне материје тиаметоксам (препарат Actara 25WG). Инсектицид користити тако што се резнице тополе потопе пре садње у 0,6% раствор овог препарата у трајању 1-2 сата. На тај начин пружа се поуздана заштита ожиленица од напада ларви гундеља после садње. Препарат усвојен од стране резница осигурава равномерну расподелу инсектицида у читаву ожиленицу, а због израженог системичног својства активна материја прати раст ожиленице. На овај начин, ожиленице ће бити заштићене од напада ларви гундеља наредних месец дана. Да би се осигурала заштита садница и у наредном периоду (после истека месец дана), предлажемо да се саднице топола заливају у редове са 0,6% раствором овог препарата. Количина примене препарата преко земљишта је већа од количине за фолијарну примену, али зато пружа вишеструко дуже резидуално деловање.

IV

Налазимо се у периоду заснивања ожилишта клонских топола и врба. Након побадања резница, а пре ницања топола и корова могућа је апликација неких од „земљишних“ хербицида:

- пендиметалин (Stomp 330-E) у количини 4-6 l/ha
- диметенамид-П (Frontier super) у количини 1,2 - 1,4 l/ha
- с-метолахлор (Dual gold 960-EC) у количини 1,2 l/ha
- оксифлуорфен (Goal) у количини 1,5 – 2 l/ha

У циљу сузбијања што већег броја коровских биљака предлажемо да се уместо појединачних користе комбинације хербицида уз утрошак воде од 300 – 400 l/ha.

Наведени хербициди су ефикасни за једногодишње травне и широколисне корове. За успешно деловање ових хербицида неопходна је добра припрема земљишта, квалитетно побадање резница и претпоставка да ће после примене хербицида бити довољно падавина како би се могла испољити њихова максимална ефикасност на корове. У супротном потребно је извршити наводњавање (у количини 5 - 10 l/m²). Не препоручује се примена наведених препарата на слабо хумозним земљиштима (мање од 1% хумуса) и земљиштима где може доћи до плавлена. Такође водити рачуна да се не претера са наводњавањем.

* * *

На површинама на којима је жир засејан у јесен или се планира сетва овог пролећа, сузбијање коровске вегетације може се обавити све до момента појављивања поника храста на површини, препаратима на бази глифосата (Glifosat SL-480, Ciodokor, Glifosav-480 и др.) у количини 3 – 12 l/ha уз утрошак воде од 200 – 400 l/ha. Уколико је коров присутан на засејаној површини и произвођач планира сузбијање корова, неопходно је пре свега стално праћење развоја поника храста тј. у моменту третирања поник не сме бити на површини јер ће ови препарати деловати погубно и на храст.

У младим природно и вештачки обновљеним културама храста, старости две, три па и више година за ослобађање младих биљака од великог броја широколисних корова користити препарате на бази флуороксипира (препарати Starane-250, Tomigan 250-EC) у количини 1 - 1,5 l/ha уз утрошак воде 200 - 400 l/ha. Третирање се обавља на закоровљеним површинама у рано пролеће док се храст налази у фази зимског мировања тј. док су пупови храста још затворени.

Током вегетације када храст олиста, за сузбијање великог броја широколисних и неких усколисних корова, користити следеће хербициде:

- имазамокс (Pulsar-40) у количини 1 - 1,2 l/ha уз утрошак воде 300-400 l/ha
- никосулфурон (Motivell, Eliminator, Kruz 40-SC) у количини 1 - 1,2 l/ha уз утрошак воде 300-400 l/ha.

За сузбијање великог броја широколисних корова на обновљеним површинама храста и јасена, може да се користи хербицид клопиралид (Lontrel-100, Piralis 100) у количини 1 l/ha уз утрошак воде 300-400 l/ha

За сузбијање корова из фамилије трава (*Sorghum halepense*, *Setaria* sp., *Cynodon dactylon*, *Echinochloa crus-galli* i др.) могу се користити хербициди који су селективни за храст и остале шумске врсте:

- флаузифоп – п бутил (Fusilade forte) у количини 1,3 l/ha
- циклоксидим (Focus ultra) у количини 3 l/ha
- пропаквизафоп (Agil 100-EC) у количини 1 l/ha

Уколико се на површинама које се обнављају налазе пањеви или избојци из пањева нежељених врста дрвећа, потребно је обавити њихово сузбијање, а при томе водити рачуна да примењени хербицид не доспе на гајену врсту. Сузбијање избојака и изданака обавити премазивањем четком или прскањем преко реза пања препаратима на бази:

- глифосата (Glifosav SL-480, Roundap, Agrototal) у концентрацији 10% у периоду мај-децембар.
- триклопира (Garlon 3-A) разређен са водом у односу 1:5 делова воде.

За службу прогнозно-извештајних послова:

др Предраг Пап с.р.
др Милан Дрекић с.р.
др Леополд Пољакковић-Пајник с.р.
др Мирослав Марковић с.р.
др Верица Васић с.р.
др Дејан В. Стојановић с.р.
др Милица Златковић с.р.